

2019 – ANUL TRIBUNIȘTILOR (XXXIV):

**Omul mare este expresia timpului său – ultima verigă și ... drumul „tradițional”-
cei doi stâlpi de temelie ai concepției politice a lui Slavici!**

Prin cultură la putere!	1848-1925	cei doi stâlpi de temelie ai concepției politice a lui Slavici		
		alipirea față de Casa de Austria	pericolul german nu este așa de iminent	luptă împotriva politiceii actuale ungurești
	Ioan Slavici Omul mare este expresia timpului său!	cei cari se abat dela drumul tradiției:		
	Ce este un organism social?	Anteluptătorii voesc a conduce, când ei ar trebui să reprezinte, reprezentanții naționali voesc a vorbi pentru popor, când vocea lor ar trebui să fie numai rezultatul unui murmur din afară ...		
		Ultima verigă din lanțul tradiției o închegase Mitropolitul Șaguna ...		
	programul spiritual al unui popor este condiționat nu de un stat politic, ci de o societate ...			
	șagunism - tribunism - sămănătorism			

Continuăm reproducerea ideilor politice ale lui Ioan Slavici, așa cum au fost prezentate de Olimpiu Boitoș (1927): «În studiile din „Convorbiri Literare” vede acest pericol în rasa germană, care pornise în marș energetic spre cucerirea economică și culturală a orientului. În curând și-a dat însă seama că pentru noi pericolul german nu este așa de iminent, întrucât nici nu stăm în imediata vecinătate cu Imperiul german și nici acel „Drang nach Osten” nu înaintează cu atâta repeziciune, cum s’a crezut la început. Mai aproape sunt de noi slavii și mai mulți și mai primejdioși. De aceștia trebuia să ne apărăm. Și într’un caz și’n altul, față de amândouă pericolele, pe maghiari Slavici i-a socotit un aliat folositor pentru poporul nostru, un aliat tot atât de interesat cași noi, fiind ei deasemenea o rasă streină izolată în concertul celorlalte popoare dimprejurul lor, toate de altă rasă”. Pentru sublinierea necesității acestei alianțe defensive, Slavici găsia chiar afinități psihologice între poporul maghiar și rasa latină.

De sigur că Slavici vedea în Imperiul Habsburgic și un scut de apărare împotriva acestui pericol slav de proporții mai mari decât șovinismul desperat al maghiarilor. În cât situația poporului român în Austro-Ungaria, în special, pentru Slavici se prezenta astfel: la stăpânire politică sau la o

complectă independență politică deocamdată nu putea aspira. Aceasta rămânea un ideal pentru viitorul îndepărtat, de care, în împrejurările date, era inoportun să ne ocupăm.

Idealul de prezent era o autonomie relativă în cadrele Monarhiei, cu asigurarea tuturor drepturilor necesare pentru libera dezvoltare culturală. Aceste drepturi Casa de Habsburg le și „făgăduise”, dând încă odată dovadă de purtarea ei de grijă pentru poporul nostru; rămânea să mai obținem legiferarea lor de către parlamentul din Budapesta, care dispunea acum și asupra Ardealului. Dar fiindcă maghiarii, cari nutreau alte tendințe, nu o bunăînțelegere între popoarele monarhiei, refuzau această legiferare, românii se vedeau siliți să lupte cu toate mijloacele împotriva statului maghiar, care prin tendințele lui erau un pericol și pentru Monarhie, - scutul românilor. Boicotarea parlamentului din Budapesta – **pasivitatea politică a românilor** – era ultimul și cel mai drastic dintre aceste mijloace. Slavici însă nu uită să precizeze, că lupta se îndreaptă împotriva sistemului de guvernare maghiar, nu împotriva poporului maghiar, care, înțelegându-și mai bine situația politică și interesele, ar trebui să prefere a trăi în bună înțelegere cu românii, aliatul firesc împotriva tuturor celorlalte popoare învecinate, cari îi amenință în însăși existența lor. (...) Pe scurt: alipirea față de Casa de Austria și luptă împotriva politiceii actuale ungurești, **aceștia sunt cei doi stâlpi de temelie ai concepției politice a lui Slavici, pe care a avut-o și la „Tribuna”**. Aceasta era pentru el **politica „tradițională” românească, și ceice voiau să renunțe la Monarhie, erau pentru Slavici niște svăpăiați, cu sânge iute, lipsiți de simțul realităților**, cari nu înțelegeau interesele poporului lor și nu cunoșteau nici simțirea profundă politică a acestui popor, în masse, monarhic, prin firea lui și prin toată dezvoltarea lui istorică, iar **ceilalți, câțiva, cari voiau o împăcare cu orice preț cu maghiarii, niște adevărați trădători ai intereselor poporului românesc**.

Cuvântul „tradiție”, **mai ales îi este scump lui Slavici**. Niciodată, când vorbește de atitudinea politică a românilor din Monarhia Austro-Ungară, nu uită să lege tendințele prezente de tendințele din trecut, cari, în conștiința poporului, a masei, se înșiră pe acelaș fir al tradiției nstrămutate. Și condamnă din principiu orice încercare de abatere dela această cale, pentru că el crede că nimenea n'are dreptul să ia, în mișcarea politică, o atitudine proprie, deosebită de aceea pe care și-a însușit-o poporul în decursul dezvoltării lui, căci cel care ar risca o astfel de atitudine s'ar elimina prin aceasta din ritmul mișcării naționale. **Omul mare este expresia timpului său; orice epocă își are postulatele ei fatale**, și necesitățile de dezvoltare ale unui popor pot varia dela o epocă la alta – în amănunte, am zice, dar **drumul mare**, pe care se împlinește această dezvoltare numai poporul îl poate indica. Și acesta este drumul „tradițional”. În acele „**Studii asupra Maghiarilor**” din tinerețe, când Slavici căuta să formuleze principii, judecă astfel pe cei cari se abat dela drumul tradiției: „**Anteluptătorii voesc a conduce, când ei ar trebui să reprezinte, reprezentanții naționali voesc a vorbi pentru popor, când vocea lor ar trebui să fie numai rezultatul unui murmur din afară**”. Iar mai târziu, când trebuie să-și justifice o acțiune, spune: „Noi (însă), **oameni cari am ieșit din popor și trăim în neamul nostru, nu plămădim idealuri, nu născocim scopuri, ci căutăm împlinirea dorințelor în adevăr simțite de popor**”.

Ultima verigă din lanțul tradiției o închegase Mitropolitul Șaguna, pentru care Slavici avea un cult. Crezul politic al acestui arhieru își avea piatra de temelie în alipierea față de Casa

domnitoare austriacă, „ocrotitoarea” poporului nostru, care după credința lui, cași a lui Slavici, avea o menire civilizatoare în Europa centrală. Același „dinasticism”, pe care Slavici nici nu-l mai discuta la un moment dat, atât i-se părea de firesc. Și aceeaș neîncredere în puterile de stăpânire politică ale poporului român, care numai condus de Împăratul ar putea dăinui.

Crezul politic al lui Slavici nu era o atitudine de circumstanță, ci o convingere întemeiată pe principii, cari pot să fie eronate, pentru o altă judecată, dar pentru el erau adevărul însuși. Dacă nu aproba pe aceia, cari credeau că poporul român „numai” unit într’un singur stat s’ar putea desvolta, aceasta n’o făcea fiindcă s’ar fi gândit vreodată să renunțe la independența etnică a poporului său, și nici numai pentrucă, între împrejurările date, unitatea politică a românilor ar fi fost o utopie, ci pentrucă vedea cu puțință propășirea culturală a românilor meniți dela fire pentru o astfel de desvoltare și împărțiți fiind în mai multe state. O unitate culturală a tuturor românilor dorea el și apoi desvoltarea acestei culturi pe temeiul aceluiaș principiu de unitate. **Căci programul spiritual al unui popor este condiționat nu de un stat politic, ci de o societate**, un „organism social”, care poate exista pe deasupra unui stat politic. Acest principiu teroretic îl formulase Slavici încă în „Studie asupra Maghiarilor”. Situația poporului nostru în raport cu cea a poporului maghiar era tocmai un exmplu pentru verificarea principiului. **Ce este un organism social?** „Când omenirea cugetă, voiește, lucrează și de desvoaltă; când ea trăiește prin aceste funcțiuni ale ei, atunci viața ei nu poate fi întâmplătoare, ea trebuie să aibă un organism. Pe acesta eu îl numesc organism social, acel organism nematerial de raporturi, care conține în el legile, conform cărora cugetă, voește, lucrează și se dezvoaltă omenirea prin oamenii și oamenii prin omenire. Acest organism social e ceea-ce-i esențial în societate”.

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2019-anul-tribunistilor-xxxiv-omul-mare-este-expresia-timpului-sau-146389.html>

The screenshot shows a web browser window with the URL www.tribuna.ro/stiri/cultura/2019-anul-tribunistilor-xxxiv-omul-mare-este-expresia-timpului-sau-146389.html. The page features the Tribuna logo with the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!". A navigation menu includes "Eveniment", "Actualitate", "Stirile de pe strada mea", "Sport", "Cultura", "Sanatate", "Timp liber", "Tribuna femeilor", and "Descopera lumea". The main headline reads "2019-anul tribuniștilor (XXXIV): Omul mare este expresia timpului său -" by Marius HALMAGHI, dated 25.08.2019 at 22:41, with 954 visualizari and 0 comentarii. A banner for "FESTIVALUL ENESCU la Sibiu" is visible, along with a "BILETE DISPONIBILE ACUM" button. A green advertisement for "Trade with a broker with integrity" is also present.

În: Tribuna, 25 august 2019